

Uredništvo in uprava:
Strossmajerjev trg 1 / Tel. št. 73

Leto XXIV Št. 34.
Kranj, 24. avgusta 1940.

Izhaja vsako soboto
Naročnina: celoletno din 40,
polletno din 20, četrletno din 10

Versko obnovitveni tečaj v Kranju

Pred nekaj dnevi se je končal v Kranju tečaj, ki je imel namen preobraziti, obnoviti in utrditi slovensko katoliško inteligenco.

Kakor se je lepo začel, tako se je tudi lepo končal; kajti pripravljalemu odboru, ki je imel te dni največ dela in skrbi, je predsedoval g. prof. Tine Fortuna, ki je v teh stvareh že dovolj izurjen.

Kot uvod k temu tečaju je na Veliki Smarjen zjutraj daroval prevzvišeni belgrajski nadškof dr. Ujčič slovesno škofsko sv. mašo. Slovesen vstop nadškofa iz župnišča v župno cerkev je bil za Kranj nekaj izrednega, zato se je nabrahl gost špalir ljudi. Na koru je med mašo lepo prepeval: „Missa Loretto“ kranjski cerkveni zbor pod vodstvom g. Liparja.

Na praznik popoldne so že začeli prihajati prvi udeleženci. Naravnost velik naval pa je bil v petek zjutraj, tako da so imeli v informacijski pisarni, ki je ves čas brezhibno delovala, vse polno dela.

Tečaj sam se je začel v petek 16. avgusta ob polni 9 uri v novi deški ljudski šoli, ko je dr. Stanko Žitko, pozdravil visoke goste, med njimi belgrajskega nadškofa dr. Ujčiča, lavantinskega škofa dr. Tomažiča in našega škofa dr. Rožmana; dalje ljubljanskega župana dr. Adlešiča, okrajnega glavarja dr. Vidica in kranjskega župana Česnja.

Uvodno predavanje je imel ljubljanski škof dr. Gregorij Rožman z naslovom: Svet ključ je obnovi. Temu predavanju je sledilo predavanje: Razkroj na zapadu. Vzporedno sliko razkroja na vzhodu je prikazal član gospodarske delegacije v Moskvi g. Ivan Avsenek. Dopolnilna pojasnila k dopoldanskim predavanjem so dobili zborovalci na popoldanski debati. Po zanimivi debati je bilo predavanje belgrajskega nadškofa dr. Ujčiča o prvenstvu nauka o socialnih stvareh.

Za njim je govoril o protialkoholnem gibanju, duh. svetnih Janez Kalan iz Ljubljane.

Zvečer ko je legel na mesto mrak pa je g. Nam, odpeljal tečajnike na Šmarjetno goro kjer so zakurili ogromen kres, ki se je videl daleč naokoli. Veselo petje je spremljalo kresovanje, s pesmijo so se vračali kresovalci nazaj v mesto.

Drugi dan so se predavanja nadaljevala. Zjutraj so prišli spet številni novi prijavljeni, tako da je bila predavalnica nabito polna. Ob polni 8 uri zjutraj je daroval za udeležence sv. mašo belgrajski nadškof dr. Ujčič.

Prvi je govoril o organizaciji razkroja prof. Ernest Tome, ki je v daljšem govoru razložil in razčlenil način, kako razdiralne struje stopajo. Drugi govornik je bil bogoslovni profesor iz Maribora g. dr. Ivan Hohnjec, ki je v svojem izčrpnem govoru pokazal vdor liberalizma med nas. Nato je bilo predavanje glavnega urednika „Slovenca“ g. dr. Ivana Ahčiča. Za svoje predavanje je žel veliko odobravanje med zborovalci. Popoldne se je tečaj nadaljeval z debato o dopoldanskih referatih.

Med govorom ravnatelja g. Gabrovška je vstopil navdušeno pozdravljen prosvetni minister g. dr. Anton Korošec, ki je bil tudi pri naslednjem govoru gimnazijalca dr. Karla Capudra: O nujnem razpadu zmotnih idej.

Zvečer je bila zborovalcem na čast prirejena slavnostna večerja. Med večerjo je bilo izrečenih več pozdravov od zastopnikov, med drugimi pozdrav podpredsednika g. dr. Jože Herforta, zastopnika narodnega odbora KA in dr. Ribariča, mestnega župana g. Karla Česnja in

tajnika narodnega odbora KA za Hrvatsko univ. profesorja dr. Jesiha, ki je v imenu katoliških Hrvatov v prisrčnih besedah čestital k tako uspelemu zborovanju naših katoliških inteligentov.

V nedeljo zjutraj se je tečaj nadaljeval po običajnem sporedu. Zjutraj ob polni 8 uri je daroval za zborovalce sv. mašo univ. prof. dr. Odar Alojzij, ki je obhajal med mnogimi tečajniki tudi gradbenega ministra dr. Kreka. Predavanja so se začela ob polni 9. uri. Prvi govornik je bil g. prof. Alojzij Strup, ki je predaval o napačnem reševanju katoliške edinstvi. Med predavanjem je prišel v dvorano minister g. dr. Miha Krek, ki so ga zborovalci navdušeno pozdravili. Nato je govoril g. dr. Jakob Rihtar o temi: Brez načelne katoliške edinstvi. Zadnje predavanje je imel mariborski vladika prevzvišeni g. dr. Ivan Tomažič, ki je v svojem predavanju: Kaj nam je storiti, podal smernice za bodoče delo.

Po popoldanski debati, je govoril kanonik g. dr. Alojzij Zupan: Papež — temelj katoliške edinstvi. Za njim je predaval g. dr. Jože Basaj: Da bomo zopet eno.

S tem je bil zaključen prvi del tečaja. Po predavanju so šli vsi udeleženci v župno cerkev, kjer je kranjski dekan g. Škerbec ob asistenci opravil litanije in zahvalno pesem.

Bojevniško slavlje na Brezjah in blagoslovitev nove postaje Otoče-Brezje

Kar običaj je že, da se slovenski bojevniki iz svetovne vojne vsako leto zberejo pri Kraljici miru na Brezjah. Letos so se posebno radi prišli, ker so ji imeli veliko povedati in jo prositi. Pa tudi veliko se jih je zbralo ob Njenem svetišču.

Že v soboto zvečer je prišlo na Brezje okoli 5000 bojevnikov in drugih romarjev. Okrog 6 ure se je pripeljal med nje tudi minister in predsednik senata g. dr. Anton Korošec. Pozdravil ga je odbor Zveze bojevnikov z g. prof. Mirkom Ratejem na čelu.

Napočilo je krasno nedeljsko jutro. Nove trume romarjev so se valile na Brezje. Okoli 10.000 jih je prišlo. Prostor pred cerkvijo je bil svečano okrašen. Poleg državnih so se vile tudi slovenske zastave.

Ta dan je bilo slovesno blagoslovljeno in otvorjeno novo postajno poslopje Otoče-Brezje. To dejstvo je vso slovesnost na Brezjah še bolj povzdignilo.

Prostor okoli poslopja nove postaje in poslopje samo je bilo kar najlepše okrašeno. Ob 8. zjutraj se je zbrala velika množica ljudstva, da prisostvuje blagoslovitvi in otvoritvi nove postaje in Marijinega stebra poleg postaje. Nekoliko pred prihodom vlaka so se pripeljali ban dravske banovine g. dr. Marko Natlačen, sreski načelnik g. dr. Vrečar, gvardijan in rektor Marijinega svetišča na Brezjah g. dr. P. Hadrijan Kokolj, g. dr. P. Roman Tominec, župana občine Brezje in Ovshe gg. Spodov Ivan in Marčun Ivan ter predsednik „Tujskoprometnega društva Brezje“ g. Grašič Ignac.

Okoli tri četrti na devet je pripeljal otvoritveni vlak z okrašenim lokomotivo na čelu, ki je nosila napis: „Otoče — Brezje“. S tem vlakom so se pripeljali: prevzvišeni g. knezoškof dr. Gregorij Rožman, direktor ljubljanske žel. direkcije g. ing. Rudolf Kavčič in drugi. Godba je zaigrala dobrodošlico.

V ponedeljek je bil akademski dan. Obravnavala so se pereča vprašanja akademskih struj na univerzah: v Ljubljani, Belgradu in Zagrebu. Posebej se je obravnavalo tudi vprašanje naših organizacij do KA. Predavali so akademiki.

Ob zaključku tečaja se moramo zahvaliti nekaterim osebam, ki so tako požrtvovalno delovale za tečaj, da so bili udeleženci zadovoljni in da so iz Kranja odnesli najlepše spomine.

V prvi vrsti gre zahvala g. prof. Fortuni, predsedniku pripravljalnega odbora, ki je žrtvoval velik del svojih počitnic za uspeh tečaja. Najlepša zahvala gre tudi g. dekanu Matiji Škerbecu, županu Česnju, g. upavitelju Petru Potočniku, ki je dal na razpolago krasne prostore nove šole, g. Francu Gorjancu, ki je veliko pripomogel za uspehi komerz. Prav pristoja zahvala pa naj bo izrečena požrtvovalnemu g. Hamu, ki je tako lepo skrbel za oddih in dobro voljo tečajnikov in ga bodo ohranili gotovo v najlepšem spominu.

K uspehu pa je veliko pripomogel rediteljski zbor, ki so ga tvorili akademiki in dijaki. Prijazno so se odzvali prošnjam za streho in prehrano Dijaški zavod, Marijanišče, Delavski dom in skrbne kranjske gospodinj. Bog jim plačaj!

Gg. škofa, bana in žel. direktorja so pozdravile deklice v narodnih nošah in jim podarile krasne šopke. Za tem je pozdravil častne goste v imenu občin Ovshe in Brezje ovsški župan g. Spodov, za njim pa rektor in gvardijan g. dr. P. Hadrijan Kokolj. Zahvalil se je g. banu za pomoč in razumevanje, g. direktorju Kavčiču pa za zasluge, ker se je s toliko ljubeznijo in vnuemo zavzel za to postajo. Končno je spregovoril še g. direktor Kavčič, ki je podal zgodovino razvoja postajališča na Otočah in prosil nato g. knezoškofa, da blagoslovi novo postajo.

G. škof dr. Rožman je nato ob asistenci 4 duhovnikov blagoslovil postajo in posebej še Marijin steb. Po končani blagoslovitvi je g. direktor Kavčič otvoril postajo in jo izročil prometu. Posebej moramo pripomniti, da so steb, ki je lesen, umetniško in zastoj okovali pridni Kroparji.

Po končanih slovesnostih na Otočah so se častni gostje in ostala množica podali na Brezje, da prisostvujejo še slavlju bojevnikov.

Na Brezjah je pozdravil g. bana in g. škofa predsednik Zveze bojevnikov g. Mirko Ratej.

Ob 10. se je pričela sv. maša na prostem, katero je daroval škof dr. Rožman. Med sv. mašo je imel krasno pridigo, ki se je nanašala na nedeljski evangelij. Med službo božjo je igrala godba iz Svetih pri Medvodah pod spretno taktirko g. Dolinarja, pel pa je pevski zbor bojevnikov.

Po sv. maši je g. škof opravil molitve za pokojne slovenske bojevnike. Godba je zaigrala nekaj žalostink, pevci pa so zapeli večno lepo „Oj, Doberdob“.

S tem je bilo slavlje bojevnikov na Brezjah končano. Udeleženci so se razšli po raznih lokalih in obujali spomine na minulo svetovno vojno. Vse popoldne jim je marljivo igrala godba.

Westfalski izseljenčki se zahvaljujejo

V svojem in v imenu svojih malih varovancev izrekam najtoplejšo zahvalo vsem onim, ki so na kakršenkoli način pripomogli do uresničenja lepega in pestrega načrta za naše skoro tri dnevno bivanje v kranjski občini in njeni prelepi okolici.

Polni hvalečnosti mislimo na neutrudljive kranjske študente, ki niso štedili s koraki, ko je bilo treba trkati na dobra srca in za nas prositi. Prav iskrena hvala zlasti g. županu in odbornikom občine Kranj, ki so nam tako izdatno priskočili na pomoč. Posebno zahvalo za gostoljubje dr. Zontarjevim, g. Rantu, č. s. šolskim sestram, restavratorki pri „Stari pošti“, v Predvorju, zlasti g. dr. Vogrinu, ki nam je s toliko prijaznostjo razkazoval zdravilišče Golnik. Nepozabno nam bo petje na grobeh Prešerna in Jenka in v restavraciji. Prav topla zahvala gospodu Gajku Pipenbacherju za krasno razlago prelepih filmov o lepoti naše zemlje.

Z ljubeznijo se bomo seznanjali z obema podarjenima knjigama, s Prešernovimi poezijami in „Junaka doba Slovencev“.

Prav iskren: „Bog plačaj!“ zlasti gospodu dr. Megušarju za vsestransko pomoč in razumevanje in Upravi tiskarne „Tiskovnega društva“.

Ko bomo kdaj pozneje v našem črnem Meerbecku brskali po spominih, nam bodo dnevi, ki smo jih preživeli v Kranju sončni žarki, ki nam bodo osvetljevali pot.

Bili so lepi, nepozabni kranjski dnevi; podaril jih je skrbni Oče, ki je sam poklical na delo tolikih dobrih rok in blagih src. Vsem ključem naš hvaležen: „Bog plačaj!“ Z molitvijo se hočemo vseh dobrotnikov prav posebej tudi s starši mojih varovancev še v Meerbecku spomniti.

Hvaležna Marija Azmanova, izs. učit.

Jubilej uglednega moža

Dne 17. avgusta 1940 je minulo 60 let, odkar je zagledal luč sveta v Prebačevskem mlinu Jernej Novak. Kakor odrasel mladenič se je priženil v Trboje k Purgarju. Spomladi je praznoval 30 letni jubilej svoje poroke s tamkajšnjo posestnikovo hčerko Frančiško Molj. Vsestransko napreden gospodar je dvignil svoje gospodarstvo na visoko stopnjo. Vnet za vse dobro in koristno je povsod podpiral krščanske naprave in ustanove. Naročen je na dobre časopise in je odbornik pri raznih društvih. V krajevnem šolskem odboru je večletni predsednik, član je: občinskega odbora, mlekarskega in čebelarkega društva in vseh domačih društev član in podpornik. Kot neupogljiv krščanski pobornik je mnogo prestopal pod prejšnjim režimom. Vkljenjenega so vodili s starejšim sinom okraj Save po mavški fari v veliko veselje nasprotnikov, zlasti pa še tekmecev za „purgarjevo“ posest. A vse je prestopal stanovitno in močito, dobro vedoč, da „vreme na Kranjcem bodo se zjasnila.“ — Kot skrben gospodar je kot cerkveni ključar vedno in povsod trdna opora domačemu župniku.

In ko bo 60 letni jubilej v domači rojstni hiši v nedeljo dne 25. avgusta obhajal svoj pomembni slavnostni dan, skupaj s svojimi brati in sestrami. Brat Peter je 1. avgusta obhajal 50 letno slavlje, naš Jernej 60 letnico sestra Marija pa 70letnico. Bog živi vse 3 jubilate, zlasti pa trbojskega Jerneja še mnoga leta zdravega in čilega v podporo domače hiše in družine, v blagor domovine in čast cerkve.

8. septembra t. l. bo v prid Obrtnega doma v Kranju

OBRTNIŠKA TOMBOLA

Nad 30 tombol in
500 drugih dobitkov
Preskrbite si tablice!

Potrebna je nujna pomoč tekstilnemu delavstvu

Stanje tekstilne industrije in položaj delavstva. Na konferenci v Kranju so bili sprejeti važni sklepi za izboljšanje obstoječega stanja.

V ponedeljek zvečer se je v dvorani hotela „Stara pošta“ vršila konferenca obratnih zaupnikov in starešin iz raznih tekstilnih podjetij na Gorenjskem severno od Ljubljane. Konferenco je sklical Delavska zbornica, ki je enako konferenco izvedla v nedeljo v Mariboru za štajersko stran. Namen teh konferenc je bil, da se točno ugotovi položaj tekstilnega delavstva v l. 1939 in 1940 z ozirom na razne redukcije, dopuste in skrajšanje delovnega časa, kar vse izhaja iz sedanjih vojnih razmer v Evropi, in pa da se z ozirom na ta nastali položaj sprejme primerne sklepe in ukrepe v zaščito in zavarovanje delavskih interesov. Pomoč tekstilnemu delavstvu je namreč nujno potrebna.

Poleg zastopnikov Delavske zbornice so se konference udeležili predstavniki strokovnih organizacij: ZZD, JSZ in NSZ ter obratni zaupniki in zaupnice iz sledečih podjetij: Beer - Hribernik St. Vid, „Stora“ St. Vid in Gameljne, Skofjeloška predilnica, Industrija platna Jarše, Medič - Miklavc Medvode, Glanzmann - Gassner Tržič, Jugobruna, Inteks, Jugočeška in Sirc iz Kranja.

Konferenco je otvoril g. Megla, ki je pozdravil zastopnika Delavske zbornice iz Ljubljane g. Stanka, vse zastopnike strokovnih organizacij, obratne zaupnike in starešine ter ostale udeležence. Takoj je podal besedo g. Stanku, ki je v svojem zanimivem in izčrpnem poročilu točno orisal položaj tekstilne industrije na eni strani in položaj tekstilnega delavstva na drugi strani. To poročilo je zanimivo tudi za neprizadete in ga objavljamo v obširnejšem izvlečku. G. Stanko je izjavil:

Namen konference

Namen obeh konferenc v Mariboru in Kranju je ta, da se takoj podvzame primerne ukrepe v pomoč delavstvu. Delavska zbornica si bo te sklepe tudi osvojila. Na konferenci v Mariboru v nedeljo je bilo soglasno poudarjeno, da so naloge zaupnikov in organizacij trojne: 1.) Delavstvu je treba takoj pomagati; 2.) Za bodoče je treba preprečiti slične udarce v tekstilni industriji; 3.) konferenci v Kranju in Mariboru naj predlagata, da se doseže prilagoditev medz. z ozirom na naraščajočo draginjo in da se na novo uredi delovni pogoji v tekstilni industriji.

Stanje v tekstilni industriji

Kakšno je stanje v tekstilni industriji in kakšen je položaj tekstilnega delavstva?

Tekstilno industrijo in z njo vred delavstvo sta v letu 1939 in 1940 zadela dva huda udara. V letu 1939 se je položaj poslabšal radi pomankljanja surovin na račun neodobrenja deviz po Narodni banki. Deloma je to bila posledica neurejenih razmer in pesimističnega gledanja v bodočnost, deloma pa so devize porabila druga ministrstva in so se industriji dodeljevale šele v drugi vrsti. Tekstilna industrija je v letu 1939 imela ogromne zaključke v inozemstvu, katerih pa ni mogla izrabiti, ker ni dobila potrebnih deviz. Te so bile odobrene šele kasneje. Na ta način je nastal izpadek okrog 200 milijonov din, ker se je cena surovinam tako dvignila, da je industrija morala doplačati gornji znesek. Zato je bila industrija nekoliko bolj protivna raznim povišanjem plač in dokladam. Nekatere tovarne so plače nekoliko zvišale tako, za 10% ali dvakrat po 0.25 din, druga podjetja pa prav nič.

Naši dobavitelji tekstilnih surovin

Glavni dobavitelj za nas je bila Avstrija do priključka k Nemčiji, potem Sudetski kraji, Češko-moravski protektorat. Odtod smo dobivali veliko surovin. Težke posledice je povzročila angleška blokada ob koncu lanskega leta. Šele sedaj je prostih 1 milijon kg surovega bombaža v Trstu. Naša industrija se je zato morala obrniti v Sredozemski bazen. Tako smo dobili 700 ton bombaža iz Grčije, 3000 ton ga bo dobavila Turčija. V teku so pogajanja s Sovjetsko Rusijo za bombaž v vrednosti 1 milijona dolarjev to je približno 2000 ton. Ravno sedaj so bili poslani v Beograd vzorci, ki naj pokažejo kvaliteto, nakar se bodo začela pogajanja glede cene. V kompenzacijo zahtevajo Sovjeti naš baker in svinco, v izvozu teh surovin smo pa mi vezani za eno leto napram drugim državam. Zato bo treba najti drug način plačila. Na dobavo ruskega bombaža se računamo šele proti koncu leta.

Drugi važni dobavitelj bombaža je Italija, ki je fungirala kot prekupčevalec in ima še vedno pripravljene ogromne količine bombaža in preje za izvoz (okrog 50.000 ton). Do začetka evropske vojne v lanskem jeseni je veljal bombaž iz Italije 9 lir za kg, do meseca junija, ko je Italija stopila v vojno, je bil po 15 lir. Po svojem vstopu v vojno pa je Ita-

lija izjavila, da vsi sklenjeni dogovori ne veljajo več, da se hoče na novo pogajati. Pred kratkim so se na Bledu vršila pogajanja z italijansko delegacijo, ki je zahtevala, naj se ta bombaž, ki je bil že kupljen, še enkrat kupi. Naša delegacija ni mogla pristati na takšno podražitev, ki bi znašala 60 do 70%. In je odklonila pogajanja. Postavila je zahtevo, naj se izvrše vsa naročila dogovorjena do 3. junija še po starih cenah. Za nova naročila se bodo glede cene vršila pogajanja. Izgleda, da bo prišlo do obnove pogajanj z Italijo, da bo naša tekstilna industrija lahko obratovala normalno. Slovaška nam je ponudila 100 ton preje, toda po din 53. — za kg.

Koliko bombaža potrebujemo?

Za normalno obratovanje uvažamo okrog 20.000 surovega bombaža in 20 do 23.000 ton bombažne preje. Uvoz preje pa zadnje čase pada, ker je naša domača industrija sposobna, da do 80% surovega bombaža predela doma. Kako smo uvažali lani, kako pa letos, kažejo naslednje številke: V prvi polovici leta 1939 smo uvozili surovega bombaža 9770 ton, v prvi polovici 1940 pa 3447 ton, to je 30%; bombažne preje smo uvozili 7878 ton, v letu 1940 4188 ton; svilene preje v l. 1939 1484 ton, letos pa 2161 ton. Nemčija nam danes dobavlja bombažno prejo le pod pogojem, če kupimo določen kontigent tekstilnih izdelkov. Enako zahteva tudi Italija. Vse to pa povzroča konkurenco naši domači industriji.

Kakšen je položaj tekstilnega delavstva?

Iz poročil obratnih zaupnikov in strokovnih organizacij vzemo, da so se redukcije po nekaterih obratih izvedle brez potrebe. Nekatere tovarne imajo surovin še za 6 mesecev ali pa eno leto, kljub temu pa so uvedle počivanje, delo 3 dni v tednu, ali brezplačen dopust. To vse so same spekulacije na račun zvišanja cen izdelkom. Tako postopanje je treba strogo obsojati in na vsak način onemogočiti.

Medtem ko nekatere podjetja še danes v polnem obsegu obratujejo, druga počivajo, v Mariboru pa je celo neko podjetje stroje demontiralo in jih spravljalo v zaboje, da jih odpelje drugam. Tako ravnanje je čisto naravno povzročilo pri delavstvu velikansko razburjenje. Na tem mestu naj poudarimo, da je položaj tekstilnega delavstva v Celju in Mariboru mnogo slabši kot v Kranju in v Tržiču, kjer redukcije se niso bile tako velike. Poleg številnih redukcij delavci v Mariboru ne dobe nikakih doklad in podpor. So pa tudi med mariborskimi podjetniki nekatere izjeme, da posamezni tovarnarji vsaj skromno podpirajo delavstvo v njegovih težkih časih.

Med kranjskimi tovarnarji je dosedaj zavzel najbolj naklonjeno stališče do delavstva lastnik „Tekstilindusa“ g. Heller, ki je izjavil, da je pripravljen izdatno podpirati delavstvo, ako se bodo te podpore smatrale kot odbitne davčne postavke. Druga podjetja zopet odklanjajo podpiranje.

V Sloveniji je okrog 17.000 delavcev in delavk v tekstilni industriji, od teh jih je že nad 7000 prizadetih z redukcijami ene ali druge vrste. Za vse te delavce in delavke se do danes še ni ukrenilo prav ničesar. Zato naj se na tej konferenci nujno reši vprašanje: kaj je najbolj potrebno izvršiti za izboljšanje.

Položaj hrvaškega delavstva

Razmere na Hrvaškem so približno enake kot pri nas. Vendar pa je hrvaško delavstvo organizirano, medtem ko je v Sloveniji organiziranih le 2500 delavcev in delavk, to je 15%, 85% pa se nahaja izven organizacij. Hrvaško delavstvo je doseglo enotno kolektivno pogodbo, ki določa, naj minimalne mezde določi ban. Hrvaški ban je določil minimalno mezdo din 4 na uro, vsled česar se je splošni nivo delavskih plač dvignil. Ker se boje konkurence, sedaj hrvaški delodajalci zahtevajo, naj se mezde znižajo, ali pa naj se še mezde v Srbiji in Sloveniji izenačijo s hrvaškimi.

Izda naj se uredba o postopanju pri redukcijah

Zato je potrebno predvsem troje: 1.) da naše strokovne organizacije zahtevajo, naj se sklene kolektivna pogodba in uredi socialne razmere. Zahteve organizacij naj delavstvo podpre z izjavo popolne solidarnosti in vzajemnosti. Le to bo v rešitev slovenskemu delavstvu; 2.) prepreči naj se v bodoče izrabljanje konjunktura s strani delodajalcev v škodo delavcev; redukcije naj se izvedejo tako da se omogoči delavstvu vsaj skromen zaslužek; 3.) zahteva naj se nujno uredba z zakonsko močjo, ki naj zajamči v navedenih slučajih sodelova-

nje s strani oblasti, to je banovine. Uredba o postopanju pri omejevanju obrata naj se takoj izda. Vsak delodajalec naj bi vsaj 14 dni prej obvestil bansko upravo in poročal o gospodarskem stanju in navedel način redukcije. Banska uprava bo skušala najti kompromisno rešitev. Tekstilna industrija je v preteklih letih dosti zaslužila, da sedaj podpira delavstvo vsaj 2 mesca.

Podporni sklad

Ta uredba naj bi skušala izboljšati položaj delavstva za že izvršene redukcije. Treba pa se je pripraviti tudi za bodoče slične dogodke. Zato naj se ustanovi poseben podporni fond in sicer samo za Slovenijo. V ta fond naj prispevajo oblasti kot banska uprava, dalje socialni zavodi kot je Javna borza dela, delodajalci in tudi delavci sami. Če bi industrija prispevala samo pol odstotka fakturnih zneskov, bi se v dveh do treh letih zbral v Sloveniji fond okrog 50 milijonov din.

Predlogi za izboljšanje položaja

Konferenca v Mariboru si je osvojila naslednje sklepe: 1.) konferenca delavskih zastopnikov naj zahteva od tekstilnih podjetij, da dajo takoj reduciranemu delavstvu takojšnjo enkratno pomoč; 2.) apelira naj na bansko upravo, da s svojim vplivom pri delodajalcih to zahtevo podpre; 3.) banska uprava naj skliče takoj anketo delodajalcev in delojemalcev, da se ustanovi banovinski podporni fond, ki naj se kasneje razširi na vso industrijo v Slove-

Kranjski strelci so pridno na delu

Krasni uspehi, ki so jih zadnje čase dosegli naši strelci na raznih tekmah nam pričajo, da so skoro nepremagljivi. Uspehi priznanih strelcev Košnika Stanka in Ločniškarja Hinka iz Kranza so nam v dokaz, da se ne motimo. Tako je med drugim na strelskih tekmah na Slov. Javorniku dne 4. avgusta dosegel Ločniškar na „Zmagovalni tarči“ s 103 točkami prvi mesto; na „Narodni tarči“ z 87 zadetki (z 10 strelci) zopet prvo mesto. Na zadnjem tekmovanju dne 11. avgusta v St. Vidu nad Ljubljano je naša strelska družina priporila krasen prehodni pokal s 544 točkami. Ekipa je obstojala iz gg. Košnika, Ločniškarja in Rozmana. Ze so bili vsi trdno prepričani, da bo pokal šel v Ljubljano, ker je ljubljanska ekipa zabeležila znamko 538 točk in ni bilo izgleda, da ga bo katera družina odnesla, posebno, ker je imela naša ekipa do prihoda Ločniškarja vsega šele 514 točk in je tedaj manjkalo še 224 točk do zmage. Ločniškar pa je pokazal, da je kos tudi največjim zahtevam. Njegova tarča je zabeležila 230 točk, ki jih je dosegel s 30 strelci. Zmaga naših je bila dobljena, veselje navzočih je bilo izredno. Na „Zmagovalni tarči“ je dosegel Košnik I. mesto s 115 točkami, a kot drugi je bil zopet Ločniškar s 108 točkami, tretji kapetan Per iz Ljubljane z 92 točkami. Na „Narodni tarči“ se je plasiral Ločniškar s 84 točkami na I. mesto, na drugem mestu je bil kapetan Per s 85 točkami, a tretje mesto je zasedel Černe Ivo iz St. Vida z 82 točkami. Na tarči „Srjak“ je bil prvi Senica iz Domžal

s 25 dosegljivimi krogi, a drugi Ločniškar s 24 krogi (tarča je bila 5 krožna). Ob zaključku tekem je sledila obdaritev najboljših strelcev pri Zaletu v St. Vidu, kjer so sledili navdušeni govori in je ob prijetni zabavi prekmurci prišli čas odhoda. Vlado je ves čas res bratsko razpoloženje. Izvedba te prve večje tekme je bila v večjih rokah g. postajenačelnika Prvanoviča Milivoja in drugih. Mnogo truda in dela je imel zelo simpatični orožniški narednik g. Brovč, tajnik St. Vidske strelske družine.

Tudi način tekmovanja strelskih ekip s samo tremi strelci se je zelo obneslo. Ta sklep je izdala uprava ljubljanskega strelskega okrožja z ozirom na sedanji svetovni položaj. Kakor čujemo, bo tak način prišel v poštev tudi pri kranjskih strelskih tekmah, ki bo, kakor poročajo, drugi mesec. Ze sedaj opozarjamo vse one, ki so prijatelji strelskega športa, na to veliko običajno, vsakoletno tekmo, za katere je znano, da so vedno poklonjena zelo bogata darila za tekmovalce v vrednosti nad din 2000.—. Upamo, da se bodo teh tekem udeležili vsi Kranjčani z okolico in daljna strelska društva. Čas in način tekmovanja se bo objavil pozneje.

Vsem kranjskim strelcem, se za njihov trud zahvaljujemo in jim želimo še nadaljnjih uspehov tudi pri okrožnih in zveznih tekmah, ako se bodo vršile. Vsa naša javnost jih bo pri tem gotovo znatno podprla bodisi gmotno ali moralno, kakor ddslej.

Težka avtomobilska nesreča v Tržiču

Sad dela ob nedeljah in praznikih je bila grozna nesreča, ki je zahtevala težke človeške žrtve v Jermanovi družini. Ze dolga leta se zgraža tržiška javnost nad početjem avtoprevoznškega podjetja Kovač, ker ta nikdar ne da miru. Vse nedelje in praznike se dela. Skozi mesto drdrajo težko natovorjeni avtomobili, v mehanični delavnici pa poje kladivo in stroji. Pred par leti, na dan sv. Rešnjega Telesa je kakor v posmeh pelo kladivo prav takrat, ko je bil v bližini evangelijske in blagoslov. Šoferji skoraj ne vedo več, da so ljudje, da so pa kristjani, pa sploh ne, vsled česar je to pravo leglo komunizma.

Tako so v nedeljo 18. avgusta popravljali ves dan težak tovorni avto. Protj večeru so bili s popravili gotovi. Avto je bilo treba preizkusiti. V kabino so sedli štirje šoferji ter se spustili v diru čez trg na Ljubljansko cesto. Pridrveli so do Zgornje Preske. Šoferju je odpovedal volan, izgubil je prisotnost duha. Jerman Anton, mojster pri „Peko“ z ženo in 3 letno hčerko je bil na sprehodu, opazil je drveči avto, potisnil je ženo in hčerko prav trdo do žive meje ob cesti, da bi se mu izognil. Vendar je že bilo prepozno. Drveči avto je zgrabil vse tri in jih vrgel s tako silo pod cesto da je žena odletela 60 m daleč, Jerman sam 50 m od mesta, kjer jih je zgrabil avto, otrok pa je ostal bližje. Značilno je, da se

v strmem bregu avto niti ni prevrnil, ampak je z vso silo treščil na pešpot, katero največ uporabljajo uslužbenci tovarne „Peko“, in naslonjen ob drevesa pod potjo obstal. Če teh dreves ne bi bilo, bi zletel prav v Spodnjo Presko. Karoserija je bila pretrgana tako, da sta dva šoferja imela noge izven kabine, vendar ni bil nihče ranjen, razen enega, ki je držal za volan in je bil po roki porezan od razbitega stekla. Priča dogodka je bila ga. Subertova, ki je tudi šla na sprehod z otroci in samo par korakov je manjkalo, da tudi ona z otroci ni žrtev karambola. Težko poškodovani so pa obležali Jermanovi. Žena je dobila težke notranje poškodbe, poškodbe po glavi in drugje. Bila je popolnoma nezavestna, Jerman sam je tudi dobil težke notranje in zunanje poškodbe. Zlomilo mu je nogo. Hčerka je obležala nezavestna z desko v glavi. Prepeljali so jo takoj v bolnišnico, pa je poškodbam kmalu podlegla. Njen pogreb je bil v torek popoldne ob šestih v Tržiču. Po g. Jermana in ženo je prišel rešilni avto iz Kranja in ju prepeljal v bolnišnico. Žena je šele v torek prišla malo k zavesti, a se je glasilo zdravniško poročilo, da je še v zelo nevarnem stanju in da bo sploh težko okrevala. Jerman sam pa je zaenkrat izven nevarnosti. S težko prizadeto družino vse sočustvuje in želi, da bi krivci dobili zasluženo plačilo.

Nekaj zanimivosti o savski cerkvi na Jesenicah

(Konec)

Pomemben za savsko cerkev je zadnji še ne opisani oltar sv. Barbare, ki je, kakor je bilo že omenjeno, brez grobka in se zato pri njem ne mešuje.

Oltarna slika, ki je brez letnice, toda zdi se, da je iz iste dobe in od istega slikarja kakor ostale oltarne slike (iz leta okoli 1800), predstavlja sv. Barbaro s kelihom in hostijo v roki. Zraven nje je meč, s katerim je bila obglavljena. Na levi v ozadju je stolp s tremi okni in prizor obglavljenja, na desni rudokopska pokrajina (vhod v rudokop, prevoz rude, oglenica, vozček z rudo in nekaj orodja za rudokop). Kar s slike je torej razbrati, da je sv. Barbara zaščitnica rudarjev.

Obiskovalce savske cerkve bo zanimal vsaj kratek življenjski svetec, ki je zelo v časih zlasti pri vzhodnih kristjanih. Živela je pred letom 300 v Nikodemiji. Bila je hčerka odličnega meščana, ki je bil pogan. Ker je bila izredno lepe zunanosti, se je oče zelo bal zanjo. Stanovati je morala v močnem stolpu stanovanjske stavbe. Ko je oče nekoč za dalje časa odpotoval, je dala sezidati v svojem stolpnem stanovanju še tretjo okno, da je s tem počastila sv. Trojico. Kopalnico je okrasila z znamenjem sv. križa. Ko se je oče vrnil in zvedel da je Barbara kristjana jo je pri priliki hotel usmrtiti, toda Bog je Barbaro čudežno rešil. Morala je pa pred sodnike. Po daljšem mučenju ji je lastni oče odsekal glavo. Očeta je na kraju samem zadela kazen božja, da se je mrtev zgrudil. Po mnenju nekaterih je sv. Barbara pokopana v cerkvi v Kijevu, po drugih poročilih pa v Piacenci v Italiji. — Sv.

Barbaro častijo ko zavetnico rudarjev in topničarjev. Vobče se ji priporočamo, da nas obvaruje nagle smrti.

Ta oltar je torej močno povezan z zgodovino in značajem Jesenic in okolice. Nekdanji rudarji in plavžarji so častili sv. Barbaro pri tem oltarju kot zavetnico svojega stanu. Bolj nego doma je znana sv. Barbara pri slovenskih rudarjih izseljencih, ki so organizirani v družinih sv. Barbare.

Prenovljena prižnica (v baročnem slogu) ob prvem slopu na evangelijski strani srednje ladje prijetno napolni drugače prazno ladjo. Na ozadju prižnice je pritrjena stenska ura.

Ob priliki prenovitve so bile s sten cerkve odstranjene vse slike, ki so jih ob raznih prilikah darovali verniki. Radi svoje oblike in okvirjev so kazile slog cerkve. Sedaj so obešene na galeriji cerkve. Notranje stene cerkve so bile prebeljene.

Savska cerkev je last KID in je vse stroške za prenovitev nosila tovarna. Naj bo vodstvu tovarne in vsem, ki so pomagali, da se je prenovitev v takem obsegu izvršila, tudi na tem mestu izrečena hvala.

Obljubljena je prenovitev cerkve tudi od zunaj. Prebeljena bo kakor druge stavbe KID. Ko dobimo še novo preprogo pred oltarjem in dva reflektorja za indirektno razsvetljitev glavne oltarja, bo renovacija kolikor toliko popolna.

Naj bi bila prenovljena cerkev kraj, kjer se bodo savski verniki radi shajali k molitvi in službi božji.

Na Mali Šmaren v Ljubno!

V nedeljo dne 8. septembra, to je na Mali Šmaren, pojde delavstvo gorenjskega kotla in iz Trziča k Mariji v Ljubno. Na pobudo „Zveze združenih delavcev“ poromajo na ta dan šrom vse Slovenije krščanski delavci s svojimi družinami k Marijinim svetiščem, da tako na starodavnoslovenski način izpričajo javno svoje krščansko prepričanje, se poklonijo svoji zaščitnici pred Bogom ter poprosijo za blagoslov od zgoraj pri svojem delu in pri svojih prizadevanjih. Pripravite se zato pravočasno!

Drobne novice z Jesenic

Kolonije se vračajo. V teku prihodnjega tedna se vrnejo vse počitniške kolonije. Bilo jih je kar lepo število. Občina je organizirala dve močni koloniji otrok, ki so letovali na Dolenskem. Na pobudo OUZD v Ljubljani je Društvo za varstvo delavske mladine (tudi s pomočjo občine) organiziralo dve manjši koloniji vajencev. Vajenci so bili nastanjeni v počitniškem domu Škofijskih zavodov pri Sv. Duhu v Bohinju, vajenke pa v prostorih restavracije Slap Savica.

Tako ni lepo in je tudi po zakonu kaznjivo. Pred dobrim mesecem je bil neki vajenec pri zdravniku. Ker je bil po zdravnikovem mnenju vajenec nujno potreben počitka in boljše

oskrbe, ga je zdravnik nameraval prevesti v bolniško stanje na račun OUZD. Zdravnik je nato zvedel, da pojdejo tudi letos vajenci s kolonijo na oddih. Opozoril je vajence, naj gre še za nekaj dni v delavnico, da gre potem z vajeniško kolonijo na oddih in zdravljenje. Toda, ko je obrtnik zvedel za namero, je poklical svoje vajence in jih opozoril, da kdor pojde v kolonijo, od tistega dne dalje ni več njegov vajenec. Vajenec je moral ostati v delavnici. — Ali bo kdo zameril „Društvu za varstvo delavske mladine“, če bo v tem slučaju izvršilo svojo dolžnost za varstvo mladih delavcev?

oskrbe, ga je zdravnik nameraval prevesti v bolniško stanje na račun OUZD. Zdravnik je nato zvedel, da pojdejo tudi letos vajenci s kolonijo na oddih. Opozoril je vajence, naj gre še za nekaj dni v delavnico, da gre potem z vajeniško kolonijo na oddih in zdravljenje. Toda, ko je obrtnik zvedel za namero, je poklical svoje vajence in jih opozoril, da kdor pojde v kolonijo, od tistega dne dalje ni več njegov vajenec. Vajenec je moral ostati v delavnici. — Ali bo kdo zameril „Društvu za varstvo delavske mladine“, če bo v tem slučaju izvršilo svojo dolžnost za varstvo mladih delavcev?

nekoliko zdravniški in zasipali s smetmi breg proti Kokri, sedaj pa so še to opustili. Ob Kokri vodi zelo romantična steza vse do kokrškega mostu pri elektrarni. Večkrat se je pri seljah „Tujsko-prometnega društva“ že govorilo, da se bo ta pot očistila in odprla za tujce in letovištarje, kar bi bilo zelo umestno. Ali naj tujec, čim pride z glavne trga, takoj naleti na smetišče in gnojnice tik ob cesti? To bi bila res lepa reklama za naše mesto in razvoj tujkega prometa. Ravno tako ne more biti to smetišče po volji lastnikom tamkajšnjih parcel.

Mislimo torej da smo to pomanjkljivost naše neposredne okolice mesta dovolj natančno opisali in prosimo občinsko upravo, v katere uvidenost ne dvomimo, da to smetišče ob hujanskem mostu odpravi. Morda bi občina z malimi stroški nabavila nalašč za to napravljen voz, s katerim bi pobirala smeti po mestu, ljudi pa bi navadili na to, da se ne sme odlagati smeti povsod, kjer bi se komu zljubilo. Taka rešitev bi bila v ugled mestu in v korist meščanov, zato naj občina razmisli o njej.

Ali je še kaj starega Kranja?

Naše mesto se modernizira. Vsako leto izgine kaka starinska zanimivost, ki je hranila v sebi kos kranjske zgodovine. Staro se mora umakniti novim napravam, novim pridobitvam mesta. Nekdanja Gašteljska „gmajna“, katero vidimo na tolikih starih slikah, je po svetovni vojni dala prostor industriji, veliko starinskih zgradb in stavb je renoviranih, večino stolpov v nekdanjem mestnem obzidju so podrli Jelenov klanec bo moderniziran, v stari mestni hiši so letos podrli znamenite arkade na dvorišču v prvem nadstropju, ker so potrebovali prostor za novo pošto poslopje.

Nekaj starega Kranja se je pa le ohranilo za prihodnost. To lahko ugotovimo, če opazujemo Kranj s hujanske strani. Ne mislimo morda tu starih lesenih hodnikov ali primitivnih stranišč, katerih je še nekaj na tej strani Kranja. V mislih imamo veliko smetišče ob hujanskem mostu na kranjski strani, ki daje dovolj zanižno sliko vsej tamkajšnji okolici. Tja vozijo vse mogoče odpadke iz raznih delavnic, smeti z dvorišč, ruševine starega zidovja itd. Včasih so mestni delavci ta kup še

TEDENSKE NOVICE

KRANJ

Dežurno službo na Okrožnem uradu ima v nedeljo 25. avgusta g. dr. Vrtnjak Vinko.

Na državni mešani meščanski šoli v Kranju bodo popravni izpiti dne 30. in 31. avgusta ob 8. uri.

Vpisovanje v vse razrede bo 1. 2. in 3. septembra vselej od 8. do 12. ure. V prvi razred se lahko vpšejo učenci, ki so dovršili četrty razred ljudske šole brez slabe ocene, ali pa kak višji razred in niso stari nad 14 let. Vsak učenec predloži pri vpisovanju davčno potrdilo, prijavo in zadnje šolsko izpričevalo. Novinci predlože tudi izpričevalo o dovršeni ljudski šoli in izpisek iz krstne knjige ali krstni list.

Pri vpisovanju plača vsak učenec 20.— din za zdravstveni fond, 10.— din za knjižnico in 10.— din za učila.

Otvoritev služba božja bo v ponedeljek 9. septembra. V torek dne 10. septembra pa prične redni pouk.

Pregled motornih vozil za drugo polletje 1940 se vrši za srez Kranj in področje predstojništva mestne policije v Kranju v torek dne 27. avgusta 1940 od poli 8. ure do 10. ure v Kranju pred mestno hišo. Od poli 12 do 12. ure pa v Trziču pred pošto.

Na Brezje poromajo v nedeljo 25. avgusta dekleta kranjske Dekliške Marijine družbe. Odhod z vlakom ob poli ene. Vabimo vsa dekleta, tudi tista, ki niso v Marijini družbi. Če bo lepo vreme, odidemo potem peš v Radovljico.

Kino „Šmartinski dom“ predvaja v dneh od 23. do 26. avgusta dva filma: „Manequin“ in „Zabranjena ljubezen“ (Robert Taylor). Pride „Pesem zlatega zapada“.

Red na trgu. Kranjski živilski trg ob ponedeljkah in petkih je vedno zelo živahen. Se vedno pa se dogaja, da različni prekupčevalci in branjevalci tako domači, še bolj pa ljubljanski prežijo na kmetice in pokupijo različne pridelke, še predno pridejo na trg. Ker manjka blaga, seveda naše gospodinje nimajo prilike nakupiti živil po nizki ceni, ampak so odvisne od milosti in volje branjevalcev in prekupčevalcev, ki diktirajo višje cene, čeprav je prekupčevanje do 11. ure prepovedano. Od tega postopka nimajo koristi ne kmetice ne gospodinje, ampak le nekaj prekupčevalcev. Prav bi bilo, da se tržni red in kontrola strožje izvajata in da se v tem pogledu napravi na trgu red.

Gradnja kopališča v Straheči dolini prav lepo napreduje. Zamuda v izvršitvi nekaterih del pa je nastala zaradi počasnega dela nekaterih obrtnikov katerim, so ta dela poverjena. Filter je tudi že dobavljen, ne more se pa montirati, ker še ni zgrajeno poslopje, v katerem se bo nahajal. Kabine, ki so se po zadnji odločitvi zgradile iz opeke, so v surovem stanju dovršene in pokrite.

„Tovarna“ cevi na Pungratu. Napeljava telefona in telegrafa na drogovi po mestu je predstavljala odprto in neresno vprašanje vse do danes. Nešteto krat se je že namreč poudarilo, pa tudi zahtevalo, naj bi pošta telefonske in telegrafske vode položila v kabel, da bi na ta način izginali z mestnih ulic drogovi, ki so tako malo spadali na ceste in ulice. Po vseh križiščih in vogalih so bili postavljeni in so nudili kaj malo ugodno sliko. Iz čisto razumljivih razlogov je pošta odklanjala odstranitev drogovi in položitev kabla, dokler ni imela lastnega poslopja. V primeru preselitve bi namreč morala deloma demontirati to napeljavo in jo zopet namestiti v novi poštni prostor. To pa stane mnogo denarja.

Z zgradnjo lastnega poštnega poslopja pa je bilo avtomatično rešeno tudi vprašanje položitev kabla, kar poštna uprava že pripravlja. V nalašč zato zgrajeni baraki na Pungratu poštna direkcija v lastni režiji izdeluje cementne cevi, v katere bodo položili kabel. Ko bodo cevi dovršene, bodo začeli s polaganjem kablov. Mestna občina ima interes, da se položitev kablov čimprej izvrši, ker je na vidiku tlakovanje mesta, ki se tudi ni moglo izvršiti prej, dokler niso vse telegrafske, telefonske in električne napeljave položene v zemljo. Kajti ravno tako bodo morale preložiti v kabel električno napeljavo KDE. Tako vidimo, da so vse te rešitve enega ali drugega vprašanja nekako povezane med seboj. Obenem moramo podčrtati namero občine, ki bo tlakovanje mesta vzela v svoj delovni program in katero se nahaja pred skorajšnjo uresničitvijo. Tlakovanje bo ves trg od „Stare pošte“ do Tavčarjeve ulice in tudi stranske ulice. Z odstranitvijo drogovi in s tlakovanjem bo naše mesto dobilo veliko prijetnejšo in lepšo sliko in ta napredek moramo vsi prav toplo pozdraviti.

Mrzla jesen že prihaja, poje narodna pesem in letos se ta napoved nekoliko prezgodaj uresničuje. V resnici smo imeli kaj malo sončnih toplih dni, večji del je bilo deževje in hlad. Letošnje mokro poletje je bilo zelo malo naklonjeno kmetom pri njihovem opravilu na

polju, delavcem pri raznih stavbnih in cestnih delih, pa tudi izletnikom, turistom in kopalcem je vreme vedno nagajalo. Marsikdo je imel in preživel prav dolgočasen dopust, ker je bil navezan le na dom in bližnjo okolico. Topli in lepi dnevi bodo sedaj vedno redkejši in že se nam napovedujeta jesen in zima z vsemi njunimi neprijetnostmi.

Največja izbira oblek in plaščev za šolarje pri Jazbecu v Kranju. — Cene zmerne. Priporočila se ALBIN JAZBEC v KRANJU.

Dostava pošte. Zaradi številnih vojaških vpo-klicev pismošč je bila uprava pošte prisiljena spremeniti dosedanje redno dostavo za dostavniki okoli Huje — Planina, Čirče, Hrastje in Prebačevo, ter v okolišju Gorenja Sava, Spodnja in Zgornja Besnica, Sv. Jošt, Zabukovje in Pševo, kjer se bo do nadaljnjega vršila dostava v torkih, četrtek in sobotah. Na Rupo Kokrico, Predoslje, Mlako, Tatinc in Bobovk se bo dostavljala ob ponedeljkah, sredo in petkih. Za ostale dni naj določijo prizadete vsi zanesljivi ljudi, ki bodo prihajali po pošto v Kranj, in naj to javijo preko pismošne uprave pošte. V ostalih okolišjih se bo vršila dostava zaenkrat še redno. — Uprava pošte Kranj.

Priprave za poslopje Borze dela. V Kranju namerava zgraditi Borza dela lastno poslopje. Zemljišče je mestna občina že darovala in sicer nasproti mestne klavnice med banovinsko cesto in cesti, ki s sejmišča vodi proti bivši Polakovi tovarni. Načrti za stavbo se že delajo. Poslopje se bo na ta način nahajalo res v neposredni bližini tovarni in bo želji našega delavstva v celoti ustrezalo, ustanova sama pa bo koristna pridobitev za delavstvo. Stavba bo proti Kosovski cesti enonadstropna, z druge strani pa visokoprstljena.

ŠKOFJA LOKA

Mezdno gibanje v „Šeširju“. Vedno večja draginja je prisilila delavstvo tovarne „Šešir“, da je po svojih organizacijah ZZZ in JSZ zaprosilo tovarniško upravo, da delavstvu poviša mezde. Delavstvo upa, da bo uprava sprevidela nujno potrebo zvišanja delavskih mezd, ker s sedanjim zaslužkom delavstvo težko shaja.

K tatvini tobaka. Kolikor smo informirani je upanje, da bodo zlikovci, ki so pred kratkim ukradli za 5000 din raznega tobaka v glavni trafiki Iga Guzelja, kmalu izsledeni. Orožniki so jim namreč s precejšnjo gotovostjo na sledu. Vendar je v interesu preiskave, da se po-drobnosti ne poročajo.

V mestni ubožnici je v nedeljo umrl 73 letni Bernik Valentin, vulgo Osojnikov Tine. Doma je bil iz znane Osojnikove domačije pod Osojnikom, kjer sedaj goji notar Stevo Sink srebrne lisice. Naj v miru počiva!

V mestni ubožnici bo mestna občina začela graditi v najkrajšem času novo perišnico in novo mrtvašnico. Ta adaptacija se bo izvedla na ta način, da bo nova mrtvašnica tam, kjer je sedaj perišnica; perišnica pa tam, kjer je sedaj mrtvašnica. Seveda bosta oba prostora primerno preurejena.

Naša godba 1. plan. polka je silno agilna. Vsak četrtek ima koncert na Glavnem trgu, igra ob večjih prireditvah, in pogrebih. Skratka, povsod je videti njeno delavnost in agilitet. Zelo pa pogrešamo agilnosti in delavnosti druge godbe, to je „Ljubnik“, ki še skoraj leto dni ni pokazala na spregled. Mislimo pa, da nikakor ni umestno v takem društvu kakor je godba, gledati vsako najmanjšo stvar s stališč stanovalskih razlik.

Dijaški krožek priredi v nedeljo ob 10. uri dopoldne kratek režiserski tečaj. Naprej bo g. Karlo Babnik podal praktične smernice o režiranju, nato pa bo g. Rudi Martelak pokazal razne tipe mask in dal osnovne pojme o maskiranju. Udeležba je za vse člane obvezna, vabljeni so pa tudi člani FO in vsi, ki se zato zanimajo.

Igra. V nedeljo ob 8. uri zvečer so nam bodo predstavili naši dijaki in dijakinje z igro „Šimkovi“, komedijo v treh dejanjih. Društveni oder bo to igro stopil prav za prav v novo sezono. Vsi prijatelji naših študent in študentov ste zato v nedeljo zvečer povabljeni na dve uri nepriljubljenega smeha v Društveno dvorano. Na svidenje!

Združenje obrtnikov dobilo komisarja. V zvezi s preureditvijo obrtniških združenj po okrajih so dobila tudi združenja v našem okraju, to je v Škofji Loki, Železnikih in Gorenjski komisarja v osebi g. banskega svetnika Lovra Planine. Organizirati bo treba le eno združenje za ves okraj in to s sedežem v Škofji Loki. —

Adaptacija. Te dni so tudi zunanjsčino kolodvora ometali in pobelili tako da ima kolodvorsko poslopje sedaj tudi na zunaj lepo lice in je tako končno urejeno.

TRZIC

Državna mešana meščanska šola v Trziču. Popravni završni izpiti se bodo vršili v petek

dne 30. avgusta ob 8. uri. Razredni popravni izpiti pa bodo v petek dne 30. avgusta ob 14. uri za I.a, I.b, III.b razred ter v soboto dne 31. avgusta ob 8. uri za II.a, II.b in II.c razred. Prošnje za popravne izpite se sprejemajo samo še do ponedeljka 26. avgusta.

Vpisovanje učencev v I. razred bo v ponedeljek dne 2. septembra od 8. do 12. ure, v vse ostale razrede pa bo vpisovanje 3. in 4. septembra od 8. do 12. ure. V I. razred se lahko višje učenci, ki so dovršili IV. razred ljudske šole ali kak razred višje narodne šole in so rojeni leta 1926 ali pozneje. Vsak učenec mora prinesiti k vpisovanju zadnje šolsko izpričevalo (ne-knjižico), kolkovano davčno potrdilo; oni učenci pa, ki se vpišejo v I. razred, naj pridejo k vpisovanju v spremstvu staršev, ter naj prinesejo seboj tudi krstni list. Prijava za vpis, ki jo morajo starši izpolniti in podpisati ter kolkovati s kolkom za din 5.—, se bo dobila v šoli pred vpisovanjem. Vsi učenci bivaajoči izven tržiškega sodnega okraja mora jo pri vpisovanju predložiti izjavo občine, v katero so pristojni, da bo ista prispevala za učenca k vzdrževanju meščanske šole. Vse pristojbine, ki jih bo moral vsakdo plačati pri vpisovanju, bodo objavljene na šolski deski, kakor tudi vsa nadaljnja navodila, ki naj jih učenci še pred vpisovanjem prečitajo.

DUPLJE

V nedeljo 1. septembra bo v Dupljah velika gasilska tombola, na kateri boste lahko za malo denarja postali lastnik enega izmed osmih koles, divana, zaboja sladkorja itd. Ne zamudite ugodne prilike in si takoj preskrbite zadostno število tablic, da se ne boste potem kesali, če ne bo med vašimi tablicami tudi tiste, ki bo za 3 din pripomogla, da se boste domov peljali z novim kolesom znamke „Panax“.

TRBOJE

Tukajšnje „Prosvetno društvo“ priredi dne 15. septembra ob 5. uri popoldne na dvorišču pred dvorano tombolo z lepimi in raznovrstnimi dobrotami. Tablice bodo po 3 din. Udeležite se te tombole v velikem številu, da boste deležni sreče, ki jo ta tombola nudi. Okoliška društva se na njej naprošajo, da bi isti dan ne napravljala kakih prireditev. Dohodki se bodo porabili za poplačanje dolga pri društvenem domu in za požiranje še potrebnih in manjkajočih društvenih prostorov.

K obilni udeležbi vabi odbor.

BESNICA

V predzadnji številki „Gorenjca“ je izšel dopis iz Besnice, v katerem avtor viha nos nad izvršeno prenumeracijo hiš v tukajšnji občini. V dopisu navaja, da se občinskemu slugi ni posrečilo odpraviti merada in raztresenosti v vrstnem redu hišnih števil. Ni pa navedel, katere hišne številke, „ki so dosedaj uživale mir, se postarani gledajo.“

Kot še bolj informirani v tej zadevi kakor avtor omenjenega dopisa pa ugotavljamo tole:

Vzpostavitev vrstnega reda hišnih števil je bila izvršena vsled odloka okrajnega načelnika v Kranju št. 6133/6 z dne 14. VI. 1940. Glasom katerega bi bila morala biti prenumeracija izvršena že do dne 14. julija 1940, za to tudi se je „zelo mudilo“. Kakor že tudi brez dvoma vsak šolarček ve, bo od te prenumeracije imela korist celotna — največ in v prvi vrsti pa javnopravna, finančna in poštna služba, zato se čudimo, da tega ne ve g. dopisnik. Vrstni red hišnih števil kakor so bile razvrščene s to prenumeracijo je z ozirom na gornji odlok — odobril tudi občinski odbor v seji dne 14. julija 1940 pod točko 6 dnevnega reda. Vsa javnost je lahko prepričana, da je bilo z izvršeno prenumeracijo ustrezno v prvi vrsti interesom prenumeriranih krajev samih — sicer pa tudi zadoščeno predpisom člena 17 Zakona o imenih krajev, ulic in hiš in označevanju hiš s številkami, ki pravi „da se v nereguliranih krajih vrši označevanje hiš s številkami v oni vrsti, ki je najprimernejša za najkrajši in najnaravnejši prehod od številke do številke“. Katere številke pa se sedaj „tembolj postarani gledajo“ dopisnik ne pove. Mnenja pa smo, da le dopisnik svojo novo številko precej „postarani gledajo“, kar je razvidno iz tega, da se je celo v časopisu spravil nanjo. Pač uboga številka, ker je pač le številka! Po našem mnenju je škoda zaradi nje „prelivati črnilo“. Toliko g. dopisniku v pojasnilo!

Občina Besnica.

Šolstvo

Državna moška obrtna pletarska šola za pletarstvo v Ptuj sprejema učence obojega spola v I. razred najdalje do 5. 9. 1940.

Ta šola ima značaj nepopolne srednje šole z nižjim tečajnim izpitom. Naloga iste je dati učencem poleg obče vzgoje teoretično in praktično strokovno izobrazbo v pletarstvu in vrbogojstvu in jih usposobiti za pletarske pomočnike. Slednjim pomaga po dovršenju triletni učni dobi do zasluzka, ako ne bi mogli izvrševati pletarstva na svojih domovih. Vse šolske potrebščine prejemajo učenci na zavodu brezplačno. Pridnim, podpore potrebnim učencem, se bodo po možnosti preskrbele podpore za vzdrževanje.

Vsa podrobna pojasnila daje upravljateljstvo šole.

Salezijanski zavod Marjanišče v Veržuju pri Ljutomeru sprejema v svojo gimnazijo dobre in poštene fante, predvsem iste, ki čutijo veselje do duhovskega poklica. Šola obsega prvih pet gimnazijskih razredov. Vsako leto polaga gojenci izpite na državni gimnaziji v Murski Soboti. Uspehi so zelo zadovoljivi, kakor kaže statistika. Leta 1939—40 je bilo od 120 gojencev 23 odličnikov, 62 prav dobrih, ostali dobri, 10 popravni izpiti. Padel ni nihče.

Zavod omogoča študij tudi starejšim fantom, ki bi se želeli posvetiti duhovskemu ali redov-

nemu poklicu, pa jim je zaradi starosti zaprta pot v javno gimnazijo. Oskrba je kljub zmerni mesečnini prav dobra.

Mogoče je sprejeti še nekaj gojencev, zato naj se prosilci obrnejo za informacije na naslov: Ravnateljstvo Marjanišča, p. Veržej pri Ljutomeru.

B E L E Ž K E

Na zadnji Marijin praznik so v neki lepi naši vasi obhajali god neke mlade osebe. Pri tej „veliki slovesnosti“ je morala biti zraven seveda tudi harmonika in ples. Kaj pravite g. urednik, ali je bilo to godovanje za današnje resne čase primerno? In če k tem resnim časom prištevamo še družinske razmere, potem pač ugotovimo, da to na noben način ne gre.

MALI OGLASI

Za vsako besedo v malih oglasih se plača D. 0'50. Najmanjši znesek je 8 D.

Važno! Modroce, otomane, spalne divane itd. izdeluje solidno in po nizki ceni BERNARD MAKŠ, tapetnik — Na skali št. 5. (v hiši g. Šipica)

Stanovanje, dve sobi, kabinet, kopalnica, kuhinja in vse pritlikine se odda pri Kokrškem mostu. Naslov v upravi lista.

Služkinjo, pridno in pošteno, ki zna tudi nekoliko kuhati, sprejemem takoj. Naslov v upravi lista.

Nov voz na gumijastih kolesih predelan iz razbijene avtomobila prodam za din 5500 ali zamjenjam za opeko oziroma kako drugo blago.

Odda se prazna soba s posebnim vhomom v Jenkovi ulici št. 5.

Trisobno stanovanje oddam takoj. Miklavčič Klanc 85.

Čevlarskega vajenca iz poštene hiše sprejme Ignac Grašič, čevljarstvo Kranj, Stara cesta.

Prodasta se dve stavbni parceli po 2000 kv. m., ali štiri po 1000 kv. m. v bližnji okolici Kranja. Vodovod in elektrika tik parcel. Naslov v upravi „Gorenica“.

Gepelj dobro ohranjen na prodaj. Kdor se zanima naj, vpraša Logar Janeza v Vodcah 66.

Košnjo otave oddam za hlevski gnoj, Zupančič Rupa 42.

PREKLIC.

Podpisana Knifje Angela preklicujem kot neresnično vse, kar sem govorila o Janezu Sornu iz Prebačevega.

Knifje Angela.

Velik nakup

smrekovih skorij (čresla)

V vsaki množini po najvišji ceni kupuje

Zupan Leopold
usnjarna — Kranj

Od 31. avgusta do 9. septembra 1940
LJUBLJANSKI VELESEJEM

Razstava industrijskih in obrtniških izdelkov. Posebne razstave: Mala pohištvo / Turizem / Motorna in jadralna letala / Zaščita pred napadi iz zraka / Zdravna tehnika / Naša vsakdanja prehrana / Cvetje in poverljiva / Perutnina, kmeti, golobi / Likovna umetnost.

Zabavišče — Toti teater.

Tekma harmonikarjev 8. IX.

Žrebanje daril za obiskovalce.

Polovična vozna na železnici in panikih.

Na postajni blagajni kupite rumeno železniško izkaznico za ceno din 2.—.

Frantar Rudolf

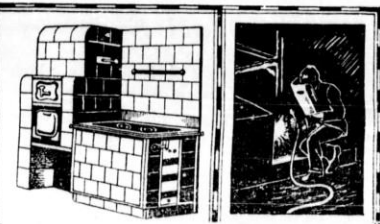
vodnjakarstvo in
vodna instalacija

Poženk - Cerklje

se priporoča za
vsa v to stroko
spadajoča dela.

VINO

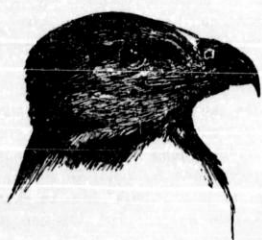
Za težko delo je močno vino! Dobite ga najlažje v Centralni vinarni v Ljubljani — Frankopanska ul. 11

Elektrovarjene žledilnice, kakor tudi vsa ostala ključavničarska dela izvršuje v strokovni izdelavi R. FLORJANČIČ ključavničar KRANJ

Joža Herfort:

16

SIN ČRNIH GORA

Oprosti, Alma, žal sem človek dela. Delo me goni iz kraja v kraj. Sedaj glej, grem na delo, ki je bilo vedno sen mojega življenja, grem raziskovati tajne strupe vzhoda. Grem! Moj duh je nemiren, silni me na pot in morda se ne boveda videla nikdar več. Če se boš kdaj spomnila na me, vedi, da sem bil boljši kot so mi sedili oni, ki so bili okoli mene, a da sem bil vseeno — slab. Alma zdravstvuj!

Hotela mu je še odgovoriti, a je tiho sklonila glavo, mu podala roko in šla iz sobe. Po vrtu je okorno hodil Aga in pozibaje se šel proti posodi z vodo ter počel.

„Revček, bolan si!“ se je zasmilil Almi: toda Aga ni bil bolan, samo kopat se je šel. Svetle kaplje so pršale v soncu in delile sončno luč v mavrične barve; ves se je predal vodi in prijetni kopelji; ko pa je zagledal Almo, se je skobacal iz vode in ji šel nasproti, glasno kliče. Vzela ga je na roko, prijazno se je pritisnil k njej in se ji dobrikl. Sklonila je glavo in pustila, da ji je brodil Aga s kljunom po bujnih laseh, saj je vedela, da poslednjič. Prijela je vitko orličvo glavico, pritisnila nanjo ustnice, položila orla na tla in s počasnim, težkim korakom odšla, glavo pa je sklonila v nemi bolečini globoko na prsi. Težka vrtna vrata so se zaprla za njo za vedno: mrtvo, tiho je bilo vse, še pesek ji ni škripal pod stopinjo, le zdaj zdaj jo je Aga po-

klical zateglim, začudeno otožnim „Kiii, kiii...“

*

Alma se je poslavljala od mesta. Zastudilo se ji je, zahrepenela je po grajskem miru, po sanjavi tihih drevoredih, po svoji knjižnici, sploh po oni domačnosti, da bi si ublažila ves vihar, ki je divjal v njeni duši.

Kar na urno je hotela iz mesta; le še od dveh bi se rada poslovila, od Age in Marka. Čeprav ji je bil Marko takorekoč sosed, sta se malo poznala, najprej komaj po imenu, sedaj pa čuti zanj in hrepeni po miru njegove duše. Tako mil je po duši, čeprav trd in hrapav na zunaj, prav močno nasprotje živega a plitvega Freda.

Proti živalskemu vrtu je šla, lahna obleka ji je plapolala v vetru, ko roža je bila, roža v jeseni, ki ji primanjkuje sonca. Senca prejšnje Alme je bila, tiha, užaloščena, ustnici prej tako polni in sočni, sta bili trpko stisnjeni, za mlado lice sta imeli preoster, pretrpe poudarek.

Dolge in žametne trepalnice so se ji spustile še globlje na oči, Alma je bila žalostna, njeno srce ranjeno.

Tiho je šla po drevoredu proti živalskemu vrtu, s sklonjeno glavo je stopala čez položen, lahno usločen most in obstala pri kletki z orli.

„Aga!“

Rahlo je zaklicala. Ptič, ki je sedel sam zase in zrl s svojimi sivorjavimi, mladeniški očmi v nedosežno daljo, se je ob klicu zdrnil, se živahno ozrl in zletel s suhe veje, kjer je sedel. Nekajkrat je zakrožil, nato pa sedel tik ob ograji na tla. Alma se je sklonila in ga skozi mrežo pobožala. Radosten „kiii kiii...“ ji je odgovoril; dva stara znanca sta se srečala, dva, ki sta bila nesrečna, le da se eden svoje nesreče ni zavedal! Dolgo sta bila skupaj, nato pa je ptič odletel in sedel na golo suho vejo in zadovoljno klical. Alma je naslonila glavo ob mrežo, gledala orla in sanjala. Obraz ji je za hip zasijal, potem pa postal mračen, žalosten. Tisto lepo temno oko, ki je včasih tako veselo zrl, je bilo žalostno in po-

licu je zdrknilo dvoje svetlih bisernih solza. S temi solzami je šlo mnogo, mnogo. Koliko bi vedela povedati edino ona, ki je ta dva bisera potočila po svojem lepem, a bledem licu.

„Alma, zakaj ste otožni in žalostni?“ Topel, znan moški glas je začula za hrbtom. Počasi se je obrnila; za njo je stal Marko.

„Poslavljam se od mesta, domov grem, nazaj k očetu. Mesto mi je ubilo srce in dušo. Poslovit sem se prišla od orla, poslednjega sina Črni gora in od vas.“

„Aga je tu?“ nezaupno, počasi je govoril, kakor da bi sam svojim besedam ne verjel.

„Da, tu je, sem ga je Fred dal ali prodal. Naveličal se ga je, kakor se je mene in obema je usojena ista pot, oba bova v samotni počasi gnila. Marko, poslavljam se od vas; jutri grem. Spomnite se kdaj name, saj so bili najini odnosi čisti, prav brez vsake sence. Ko pa pridete domov, me obiščite, če vam je kaj mar grajske samotarke!“

„Alma, ne razumem vas.“ Osupel je bil njegov glas, bal se je, da ne bi šla Alma po poti drugih Fredovih deklet.

„Nič, nič ni, le naveličal se je naju in jutri odpotuje, pa naju ne rabi več. Neprijetna sva mu, morda ga motiva pri delu. Sicer pa pustiva to! Glejte, tam je vaš Aga, maloprej se mi je dobrikl, sedaj se je obrnil proč. Zasmeh usode, celo ptič oponaša človeka!“ Obrnila sta se proti izhodu, tiho sta šla in mrak se je zgrinjal nad njima.

Drugo jutro je odpotovala domov. Ravno tedaj pa, ko je odhajal vlak in zavijal med prve skalne griče, je v pristanišču pod mestom dvignil parnih sidra in Fred se je odpeljal v tujino. Za vedno je odhajal, odhajal z mešanimi občutki, skozi stisnjene zobe pa je mrmral:

„Alma, oprosti, saj Marko vendar nisem tako slab: hudo mi je, čeprav morda samo sedaj ob odhodu!“